

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRATIUNEA:
BRAȘOVŪ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA” IEȘE ÎN FIECARE ZI.

Pe un an 12 flor., pe șese luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.

România și străinătate:

Pe un an 36 fr., pe șese luni 18 fr., pe trei luni 9 franci.

ANULŪ XLVIII.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

O seriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrierile nefrancoate nu se primesc. — Manuscrise nu se retrămit.

N° 113.

Mercuri, Joi 23 Maiu (4 Iunie)

1885.

BrașovŪ, 22 Maiu (3 Iunie) 1885.

Țiua de Lună a fost pentru Franca și pentru toți oamenii cugetători ai vécului nostru civilizatŪ, o zi de doliu adencŪ. În acésta zi s'au depusŪ în gloriosul templu alŪ națiunei franceze, în PatheonŪ, rămășițele păméntesci ale marelui poetŪ Victor Hugo, alături cu acele ale lui Rousseau și ale lui Voltaire.

Nu s'a mai vécŪtŪ de când e lumea, o manifestatiune de doliu naționalŪ mai grandioasă ca cea ce s'a făcutŪ, în onórea lui VictorŪ Hugo. Acésta manifestatiune, la care au lautŪ parte, după cum se anunță, celŪ puținŪ unŪ milionŪ de ómeni, se póte aseméná numai cu festivitátea, ce a vécŪt'ó ParisulŪ, când a intratŪ prin arculŪ de triumfŪ carulŪ funebru, ce purtá rămășițele imperatorelui NapoleonŪ I, mortŪ la st. Elena.

Onorurile aduse cadavrului poetului decedatŪ au întrecutŪ chiar și p'acele făcute cenușei marelui imperatore. Atunci poporul franceșŪ a adusŪ omagie gloriei naționale, alaltáeri elŪ s'a închinatŪ dinaintea osemintelorŪ celui ce a îmbárbátatŪ tótá viața sa pe micŪ și mare la luptá în potriua despotismului; dinaintea celui ce a apératŪ cu tótá tária sufletului sêu pe cei asupriți, celui ce a luptatŪ pentru liberarea spiritului din cátușile ignoranții, apostolului adevéramei umanitáți și libertáți, celui ce a luptatŪ pentru egalitátea dintre popóre și pentru frățietátea între ómeni.

Victor Hugo, đise la înmorméntare sub arculŪ de triumfŪ ministrulŪ instrucțiunii Goblet, va rămáné cea mai strălucitá personificare a acestui secolŪ, pentru cá nici o ființă n'a întrunitŪ în sine mai multŪ ca elŪ istoria, contradicérite, înđoielile. ideile și nobilele aspirațiuni ale secolului nostru. Cu Victor Hugo, đise președintele senatului, nu amŪ pierdutŪ numai unŪ mare poetŪ, ci a dispárutŪ dintre noi unŪ factorŪ, care a avutŪ o influință enormá asupra moralei Francei. Ear președintele camerei adause, cá festivitátea acésta nu este o înmorméntare, ci o apoteosá asupra apostolului, alŪ cărui nume nu va peri, a cărui memoriá va fi neuitá, ale cărui opurŪ vorŪ conduce cu timpulŪ la victoria definitivá a libertáții, egalitáții și frățietáții.

DevotamentulŪ entusiasticŪ, ce l'a doveditŪ poporul franceșŪ cu ocașinea înmorméntării marelui erou alŪ spiritului lui, este o viuá dovadá cá acestŪ poporŪ, ca și în trecutŪ, are menirea de a fi și în viitorŪ unŪ înfocatŪ apératorŪ alŪ ideilorŪ de libertáte și egalitáte. Sutele de mii, carŪ au defilatŪ dinaintea cosciugului lui Victor Hugo, au arátatŪ lumii, cá și astáđi inima Franceului este încálditá de marele idei ale liberării și progresului popórelorŪ.

Aureola, ce face să lucéscá pentru toți vecii numele lui VictorŪ Hugo, deșteptá și în inimile noastre, pe lângá simțnlŪ de admirațiune, speranța într'unŪ viitorŪ mai demnŪ și mai fericitŪ alŪ omenirii, a cărei sórte a purtat'ó elŪ în inima sa.

Popórele asuprite, setóse de libertáte și de dreptáte, se potŪ bucura când vécŪ cá o națiune mare ca cea franceșá documentézá unŪ entusiasmŪ atâtŪ de puternicŪ pentru ideile umanitare ce le-a propogatŪ geniulŪ lui VictorŪ Hugo.

Fie ca să se împlinéscá profeția, cá munca

neuitatului apostolŪ alŪ libertáții și umanitáții va servi ca o întáriturá neinvincibilá, de unde cu timpulŪ să va cucerí definitivŪ libertátea, egalitátea și frățietátea pentru popórele lumii!

Imorméntarea lui Victor Hugo.

Imorméntarea lui Victor Hugo s'a făcutŪ Lună la 10^{1/2} óre. CorpulŪ a fostŪ transportatŪ din casa mortuará sub ArculŪ de triumfŪ în nóptea de Sábátá spre Duminecă și așeđatŪ imediatŪ în imosantulŪ catafalculŪ cu fața descoperitá. Lampe cu flacáři verđi erau singurele lumini ce luminau și nópte catafalculŪ în timpulŪ câtŪ a fostŪ espusŪ corpulŪ, pe care îlŪ páziau soldați din garda republicaná în mare ținutá. Mai multŪ amici ai familiei au veghiatŪ în timpulŪ noptii de Duminecă spre Lună. Se luaserá tóte dispoșițiile, pentru ca publiculŪ să póta defila în ordine pe dinaintea corpului marelui poetŪ. Pe muntele Valerien s'au slobozitŪ tunurŪ tótŪ la o jumétate de órá în timpulŪ câtŪ corpulŪ a fostŪ espusŪ sub ArculŪ de triumfŪ.

La 10^{1/2} óre, când celŪ dintéiu oratorŪ începŪ a vorbi, s'au trasŪ 21 de tunurŪ. Ministrii, ambasadorii, sonatorii, deputáții și tóte corpurile constituite se așeđará în drépta alături de monumentulŪ dinspre Câmpurile Elisse, familia și amicii la stánga, ér în rondulŪ Arcului de triumfŪ deputáțiunile și societáțile.

CortegiulŪ a pornitŪ în ordinea urmátóre: regimentulŪ 1 de geniu, garda republicaná, carulŪ mortuarŪ (alŪ sêracilorŪ) cu o singurá coróná de imortale, familia, ministrii, ambasadele, senatorii, deputáții ș. a., đece cará cu flori și coróne escortate de bataliónele școlare fără arme, deputáțiunea orașului Besançon unde s'a născutŪ Victor Hugo, societátea autorilorŪ dramatici, reprezentanții presei, deputáțiunile, societáțile, unŪ regimentŪ de cuirasierŪ. CortegiulŪ era încadratŪ de trupe.

CortegiulŪ s'a îndreptatŪ spre Pentheon, unde corpulŪ poetului avé să fiá depusŪ, în urma legii dela 24 Maiu 1885 și unde vorŪ fi înmorméntați de aci înainte toți ómenii mari, carŪ au meritatŪ recunoștința naționalá. UnŪ imosantŪ catafalculŪ era ridicatŪ sub peristilulŪ Pantheonului, a cărui fațadá era întréga îmbrécá în postavŪ negru. CorpulŪ lui Victor Hugo a fostŪ așeđatŪ pe acestŪ catafalculŪ până la înmorméntare, ce s'a făcutŪ după ce s'au pronunțatŪ tóte discursurile.

Tóte ferestrele caselorŪ pe dinaintea cărora a trecutŪ cortegiulŪ au fostŪ îmbrécate în postavŪ negru. Acésta înmorméntare a fostŪ cea mai splendidá din câte s'au făcutŪ dela începutulŪ secolului.

Academia franceșá însárcinase pe Emile Augier de a vorbi în numele ei, ér René Goblet a vorbitŪ în numele guvernului.

Deja se vorbește despre ridicarea unui monumentŪ lui Victor Hugo, demnŪ de geniulŪ sêu și de Franța. Besançon, orașulŪ sêu natalŪ, s'a și pusŪ pe lucru dândŪ celŪ dintéiu exemplu. Societátea ómenilorŪ de litere deschide asemenea o subscrițiune. Se đice, cá statulŪ va cumpéra casa, unde marele poetŪ și-a datŪ ultima respirație. Acolo se va instala unŪ museu numitŪ: „MuseulŪ lui Victor Hugo.”

Telegramele din Paris mai dau urmatórele amérunte despre înmorméntarea lui Victor Hugo: Au luatŪ parte la ea celŪ puținŪ unŪ milionŪ de ómeni. Tóte cancelariile, școlele, právăliile, atelierile și fabricile au fostŪ închise. N'au rémasŪ acasă decâtŪ cei greu bolnavi. ArculŪ de triumfŪ a fostŪ decoratŪ într'unŪ chipŪ deosebitŪ, cu catifea négrá și violetá, catafalculŪ îmbrécátŪ în negru și împodobitŪ cu argintŪ. Pe partea din afará erau așeđați palmŪ și unŪ medalionŪ alŪ republicei cu inscrițiunea: „Libertáte, Egalitáte și Frățietáte,” precum și númeroșe embleme francmasonice. La piciórele catafalcului se întindea unŪ câmpŪ de flori și cununi.

Peste nópte ParisulŪ séména a tabérá. CelŪ puținŪ 200,000 de ómeni au circulatŪ peste nópte pe strádele lui.

Ceremonia a fostŪ simplá, dér pliná de demnitate. Președintele senatului, într'unŪ discursŪ scurtŪ și plinŪ

de efectŪ, arátá cá Victor Hugo a nisuitŪ totdeuna după cele mai înalte ideale și cá a ajunsŪ gradulŪ supremŪ de dreptáte și umanitate. Perderea lui e cu atâtŪ mai mare, cá cu elŪ a dispárutŪ nu numai poetulŪ celŪ mai însemnatŪ, ci chiar unŪ factorŪ, care a esercitatŪ o influință enormá asupra moralei Francei. Președintele camerei luándŪ cuvéntulŪ, đise, cá acésta nu e înmorméntare, ci o apoteosá. Viator Hugo a fostŪ unŪ apostolŪ, alŪ cărui nume este neperitorŪ, a cărui memoriá este neuitá, ale cărui lucráři vorŪ duce la deplina cucerire a libertáții, egalitáții și frățietáții. VorbŪ apoi renumitulŪ dramaticŪ Emil Augier, đicéndŪ cá Franca în acésta zi dá onorurŪ suverane poetului suveranŪ. După aceea ținŪ ministrulŪ instrucțiunii unŪ discursŪ, în care numŪ pe poetŪ personificarea secolului acestuia. SpiritulŪ poetului a cuprinsŪ totŪ.

Când cortegiulŪ se puse în mișcare se provocá o micá demonstrațiune, desfășurându-se vr'ó șese stégurŪ roșii, dér poliția secretá amestecatá printre lume puse îndatá mâna pe ele. De altmíntrelea a domnitŪ cea mai mare ordine. În Pantheon s'au ținutŪ 15 discursurŪ.

O astfelŪ de înmorméntare, la care a fostŪ reprezentatá întréga Franca dela ministru până la muncitorŪ și dela palatŪ până la colibá, nu s'a mai pomenitŪ.

SCRILE ĐILEI.

În Nr. 95 alŪ fóiei nóstre amŪ publicatŪ dela d. căpitanŪ alŪ orașului o întémpinare la cele relatate de noi despre omorulŪ din nóptea S-lui George, comisŪ de polițistulŪ Biro Jozsef la crucea Moșicoiului. În aceea întémpinare ni se spunea, cá s'așteptámŪ rezultatulŪ cercetárilorŪ. A trecutŪ de atunci o luná de đile și nimicŪ nu se scie despre rezultatulŪ cercetárilorŪ, cu tóte cá aci nu e vorba de unŪ omorŪ misteriosŪ. În același timpŪ însé polițistulŪ își face serviciulŪ mai departe și după informațiunile ce le avemŪ continuá cu amerințárele la adresa RománilorŪ. În sêptémána trecutá, arestándŪ pe unŪ báiatŪ, ce se aflá în serviciulŪ mobilierului Laskai, pe când scoborá treptele din cancelaria d-lui căpitanŪ și până în camera de gardá a fostŪ ghiontuitŪ — ni se spune — de numitulŪ polițistŪ, ér în camera de gardá „mángáiatŪ” cu câteva loviturŪ de trestia, amenințándŪ din nou „cá va regula elŪ pe RománŪ.” AvisŪ d-lui căpitanŪ de poliția.

—0—

Esposiția din Pesta e strictŪ pázitá de poliția; comitetulŪ esposițiunei a primitŪ o scrisóre anonimá, în care i se descopere unŪ planŪ alŪ anarchistorŪ d'a atentá asupra esposițiunei.

—0—

„N. Pester Journal” comunicá, cá prințulŪ de coróná RudolfŪ, visitándŪ pavilionulŪ orientálŪ alŪ esposițiunei din Pesta, a datŪ atențiune deosebitá despártéméntului românŪ și bulgarŪ unde se aflá covóre, țesaturŪ, pieláři și interesante tablourŪ etnografice din România. Despre colecțiunea articolelorŪ esportate în România observá prințulŪ de coróná, cá aci i se dá industriașului nostru ocașinea de a cunóșce necesitățile României, cu scopŪ de a lua esportulŪ unŪ avéntŪ mai mare în țera veciná.

—0—

Nicolau AronŪ, preotŪ gr. or., și MarianŪ Péculea preotŪ gr. cat., suntŪ numiți capelanŪ militáři cl. II în rezervá.

—0—

În adunarea generalá a districtului bisericescŪ ev. reformatŪ ținutá în Clușiu la 29 Maiu n. s'a luatŪ în desbatere raportulŪ noului eispiscopŪ Szass d'a se organizá în România unŪ senioratŪ cu centrulŪ în Bucuresci. Adunarea a fostŪ condusá de ministrulŪ br. Kemeny. NoulŪ eispiscopŪ Szass a dáruitŪ 1000 fl. pentru scopurŪ culturale, dintre cari o parte pentru reuniunea de maghiarisare.

—0—

Gendarmeria din Seps-Sân-Georgiu a pusŪ mâna pe o bandá de falsificatorŪ de banŪ în MalnașŪ și Olțem

S'au găsit bancnote false de 10 și 5 fl. în sumă de 700 fl.

—0—

Reinoirea pactului dintre Austria și Ungaria se va lua în tractare după terminarea alegerilor pentru Reichsrath.

—0—

Foile germane comunică, că casa de bancă Bleichröder din Berlin a luat în comision desfăcerea a 55 milioane rentă română, pentru construire de căi ferate în România.

Din pașalicul Nr. 1 al lui Banffy.

Deșiu, 1 Iunie n.

Domnule Redactor!

Imprejurarea, că în adunarea municipală dela 11 Maiu a. c. s'a vorbit și românește, deși Românii numai cu lupta au putut ajunge să-și eșereze acest drept consăntit prin lege, întru atâta le-a căzut de rău Maghiarilor de totă pănura, încât întrăga droiă de foi maghiare au început a scupa focu asupra bărbăților români, cari în mijlocul unei mulțimi fanatisate au avut curajul a vorbi românește. În fanatismul lor foile maghiare trecu însă nu numai marginile buneicuviițe, ci și ale adevărului. Așa între altele nu s'a sfîșit până și diarul Koșutistă „Egyertértés” a inferă în colónele sale un neadevăr, ca să nu-i dăcă o minciună grosolană, că un Român candidat de preoție ar fi fost dat afară din sală și încă cu gendarmii. Deși astfel de fapte, cari foile maghiare le buciună în lumea largă cu multă fală socotindu-și-le în parocsismul lor drept merite, nou Românilor nu ne pot strică înaintea popórelor adevărat culte ale Europei, totuși ca să nu-se pară că sgomotul și tumultul ce a caracterisat adunarea municipală a comitatului Solnoc-Doboca dela 11 Maiu a fost cășunat prin tactica rea s'eu prin pași greșiți ai Românilor, mă vedu îndemnat a dá o deslușire în privința candidatului de preoție, despre care foile maghiare dăcă că a fost dat cu mână armată afară, și voiesc a retezá córnela minciunei, îmbrățișate cu atâta căldură de publicul maghiar.

Lucrul s'a petrecut astfel. În adunarea municipală a comitatului Solnoc-Doboca domnesce o disordine așa de mare, încât și membrii și nemembrii comitatensii potu intra în sala de ședințe. La câți jidanii și patrioții patentati nu li-se oferă astfel ocaziunea de a contribui, nu numai la maiorisare când e vorba de a votá, ci și de a striga ca din gura șerpelui, că numai unguresce să se vorbescă! Așa s'a întâmplat în adunarea din 11 Maiu a. c. că cea mai mare gură o făceau jidanii, scriitorășii și chiar și servitorii, ca să nu se vorbescă românește.

Când fișpanul (prefectul) cu o apucătură șirétă, se încercă a trece pe neobservate la votu vr'o două, trei puncte din program, la cari scia că va întâmpiná opozițiune din partea Românilor, și când și trecu neobservat din cauza sgomotului peste punctul în care se cere sprijinirea „kultur-egylet-ului” despre care până mai târziu nu scieurăm nimica, se sculă domnul Medan, carele érá numai a mare încordare putu observá că prefectul pune la ordinea ții punctul: maghiarisarea numelor Nemaghiarilor. Atunci candidatul de popiá, care a făcut atâta sânge rău chiar și domnului fișpan, încât a dăcă că va purtá densusul de grijă, ca să capete bună parochiá (gondom lesz kapjon jó párochiát), s'a apropiat și el de mész ca să audă mai bine ce se vorbesce.

Când d-lu Stețiu se sculă ca să vorbescă, acela candidat de preoție sciind că § 3 din art. de lege 44 ex 1868 dá dreptu unui Român să vorbescă în adunările municipale românești a strigat: să audim românește! Atâta a fost de ajuns ca să atragă asupra-și atențiunea tuturor. Cu priviri încruntate și cu sbierăte de tigri răspuseră fii culturei maghiare la provocarea de a se vorbi limba românească. Firesce acela candidat de preoție nu putea rămâne nenotat în cartea neagră a fișpanului. Are fișpanul influință de a terorisa și preoțiimea? „Gondom lesz, hogy jó párochiát kapjon,» aceste cuvinte pronunțate de omul puterei Banffy caracterisază de minune situațiunea politică a Românilor din acest regat. Până acuma terorismul își jucă mendrele pe terenul administrativ și judiciar, aușii însă promisiune fișpanescă, că se va îngrijí elu ca terorismul să străbată și în sinul bisericeii!

Candidatul de preoție fú întrebat de nume, din partea secretarului fișpanesc. Atâta fú totul, și nu cum buciună foile maghiare că ar fi fost dat cu gendarmii afară din sală. Puteau însă se-o facă și acesta și încă să dea cu gendarmii nu numai pe același candidat ci și pe ceilalți Români, cari cutezară a vorbi acolo în sală românește. Gendarmilor le stau la dispoziție ca să calce chiar legea când e vorba de noi Români. Gendarmii astăđi pot amenința cu arma, pot intra în bisericile românești și scóte pe Români afară dela rugăciuni, fără să-i tragă la răspundere pentru astfel de fapte. Românul astăđi este cea mai ieftină marfă în ochii Maghiarilor, elu este abia suferit, căci s'au întors timpii Aprobatorilor și Compilatorilor.

Noi vedem însă una și am observat-o acesta și cu ocaziunea adunării marcate din 11 Maiu a. c. și aceea este, că pre lângă totu curagiul ce-lu arată ei, în fundul inimei, totuși au un sloieț de ghiată, o frică față cu Români. Și Românul nu are decât să pășescă cu energiá, să pretindă ce este alu s'eu și ar aduce la ordine pre cei ce și-au pré intinsu córnela. Să lase numai Românul indiferentismul, să se intereseze de alegerile de membrii comitatensii, să se represinte elu prin bărbăți de ai lui și să nu suferă, ca câți jidanii și câte venituri să fíd reprezentanții lui județeni, atunci nu va fi așa ușor a trece cu câte proiecte perniciose pentru elu prin această adunare.

Ni s'a îngroșat un picu pielea, nu simțim tóte pișcăturile. Ne-ar trebui împunsătură până la os, ca să ne trezescă la activitate, după cum se-ar cuveni.

Sălagiu, 29 Maiu 1885.

Domnule Redactor!

Actualminte ne aflăm între esamanele ce le dau învățatorii noștri dela scótele confesionale gr. catolice. Mare emulare între învățatori pentru de a dobândi cele două premii: o vacă cu vițel și o scrofă cu purcei s'eu 4 oi — oferite de cătră ilustrul bărbat național alu Românilor de aici d-lu Georgiu Popu, mare proprietar în Basesc — pentru acei învățatori, cari în decursul anului scolastic 1884—5 voru să arate mai mare rezultat din studiile propuse. Până acuma, precum sunt informatu, au escelat 4 inși din protopopiatul Crasnei și adecă: d-nii învățatori Liscanu, Chita, Epure din Peceiu și Măndruț; toți patru precum se aude au dat esamene strălucite. Conștiința că și-au implinitu chemarea cu demnitate servescă-le și pe viitoru de im-

pulsu nobil în promovarea învățământului și culturei între poporul român Sălagianu.

Trecendú cu vederea pe alții, cari mai multu s'eu mai puțin n'au fost la înălțimea misiunii lor, eu amintesc numai pre Ioan Torma, învățator în Malu, care uitându-și de chemarea sa sublimă, în locu de a rivalisá cu confrății s'ei la cultivarea neamului românesc, și-a pus carul în petri apucându-se de unu lucru sificu, de a face, ca discipulii s'ei să vorbescă unguresce cu finea anului scolastic; și ca să trecă de unu „patriot” infocat pentru „idea de stat maghiar,” a silitu pre unu bietu copil să-și sfarme capul cu memorisarea unei orațiuni unguresce cu ocaziunea esamenului; dar precum se dăce, copilul devenind în perplexitate cu declamațiunea, a întortocat preste olaltă câte verđi și uscate, până ce a escitat risul tuturor, cari au participat la esamenu. Bietul învățatoru, — ce pătinesce de multe defecte — ar fi făcutu cu multu mai bine de a emulá și densusu cu ceilalți învățatori pentru premiul memorat; d-sa a voit să-și căștige vrednicia pela cei din Ziláu și Șimleu pentru „patrioticul” s'eu zeltu în detrimentul n'ei românesc.

Biserica gr. cat. română din Sălagiu încă a avut fericirea de a vedea pre preoții s'ei în mijlocul unei luni Maiu coadunati în mai multe conferințe tractuale — sobóre protopopesce — s'au desbătut multe lucruri importante și salutare atatu pentru cleru cât și pentru popor, decă cumva voru fi aprobate de S. Scaun. În Șimleu preoții și-au ținutu conferința lor sub asistiunța poliției din locu, pre semne ca nu cumva „popii” românești să și smulgă barbele unulu altuia. Până când vort totu abusa de poliția sub pretextul susținerii bunei ordine? *Meseșanul.*

Alu VIII-lea raportu generalu alu societății bisericesc-literare „Alexi Șincaiana”.

Onoratul publicu totu la doi ani a cetitu câte un raportu generalu despre starea și progresul soc. bisericesc-literare „Alexi Șincaiana”. Scopul acestei societăți este căștigarea cunoscințelor religiose și deprinderea membrilor în limba și literatura românească, precum și perfectiunea în arta oratoricá. Ca să potá fi în curentu on. publicu despre progresul și starea societății noastre și în acești doi ani din urmă, — adecă din 24 Maiu 1883 până inclusiv 7 Maiu 1885 — ne ținem de datorința a supune la aprețiarea on. publicu alu VIII-lea raportu generalu alu societății noastre. Și anume:

A. Starea spirituală și literară a societății.

I. Membrii ordinari ai acestei societăți dela ultimul raportu publicat în 24 Maiu 1883 până în ziua de astăđi, adecă în decursu de doi ani, au ținutu 28 ședințe ordinare, 3 estraordinare și 2 curatú literare. În aceste ședințe s'au cetitu parte operate în prosă și poezie de continut religios-literar și recensuin critice, deprindendu-se membrii în arta oratoricá, — parte s'au desbătut diferite propuneri și afaceri referitoare la starea internă și esternă a societății. În ședințele enumerate mai sus s'au cititu 113 operate, dintre cari 55 prosă și 58 poezii; din celea în prosă 51 original și 4 traducerí.

II. Ajutórele de cari s'a folosit și se folosește societatea în desvoltarea ei spirituală și literară sunt: biblioteca și archiva.

1. Biblioteca posedă 1153 volume și 233 broșuri, va să dăcă biblioteca s'a înmulțit în acești doi ani din urmă cu 194 opuri și mai multe broșuri, parte procurate, parte donate.

2. În archiva au intrat în acești doi ani mai multe diare de diferite continuturi și caractere. Totodat în decursul acestor doi ani s'au compactat mai multe jurnale, cari s'au transpus din archiva în bibliotecă.

FOILETONU.

O călătoriá în Bucovina.

(Urmare).

Écă așa — dăse acel domnu — la despărțitura română avem tineri din Ceahor și Corovia, două sate de lângă Cernăuți, cari dacá n'ar fi fost încátva n'ei c'unu domnu profesor de aice n'ar fi mai venit. Lor le merge bine, sunt ajutórai și învață și bine, ér pentru naționalitate nu putem spera multu de la densus. — De ce? — A trecut timpul. Ei nu mai șciu nevoile, nu se pot desvolta curat românește. — Ce vrei să dăcă printr'acesta? — Vreu să dăcă studenții dinainte trebuiau să învețe în limba germană și ca să n'o uite pe cea maternă au înființat o societate, care tráia pe ascuns ca să nu dea profesorii de densa. Aici se desvolta apoi tinerii români și ai puté dăce, că toți cari au studiat odată la acestu gimnasiu sunt buni Români, pe când generațiunea ténéră nu cunósce persecutiunea și prin urmare nici simțul ei național nu se póte deștepta. Dérú să nu uit. Societatea acesta, care avea de scopu de a deștepta în inimele tinerilor români simțul pentru totu ce-i național, a edat apoi și o foia mai întéiu sub numele „Bondariulu” apoi „Pacalá”. Studenții o autografau pe-o presă ce-o cumpăraseră și foia circula numai între densus — prin urmare nu comiteu nici o greșelă.

Directorele de-atunci Limberger, germanu fanaticu pentru că se trăgea din evrei — află de foia și ajutat de unu profesor român cu numele Dracinski dau și de biblioteca studenților. Écă Românul cum lucră pentru Români — astăđi l'au făcutu directoru, dreptu recompensă pentru că n'a ținutu cu Români. Dac'ar fi ținutu cu Români, cu tóte că merită a fi directoru, nu l'ar fi făcutu.

—Triste sciri! —Triste da! dar adevérate, și 'ncă câte alte lucruri așu avé a vé spune, dér roșesc, căci singur pe mine mă blameză.—Atunci de ce nu combați acestu réu?—S'au încercatú niște tineri.

—Póte prin „Gazeta”?

—Da! sciri?—Citescú articulele ei cu multu interesu. Dér să fie adevérate cele privitoare la Români din Bucovina? — Fórte adevérate. — Atunci nu pricepu de ce se combatú corespondenții?

Nu se combatú, ci unulu scrie una, altulu alta — toți însă și-au luatú asupra lor sacra misiune de-a stérpi nepotismul și simonia. — Ce voiți să-mi spuneți prin acesta? Protecțiune a fostu dela Adam și va fi câtú va trái lumea, ér simonia-i la modá. — Ai dreptu domnule căci ești din România, dér la noi în Bucovina nu putem suferi astfel de nelegiuri. Și éá de ce: La noi Consistorul caută a căpătu în de comunu pe Ruteni, căci consilierii, afară de unulu sunt Ruteni, și

apoi încă ce felu de Ruteni, sciti de cei incarnați, dumani cei mai aprigi ai n'ei nostru. Români, fie bun, fie numai după nume, trebuie să se înrudescă cu ei. Nu trebuie să fíd vre-o nepótă din linia directă, póte să fíd și din gradul alu 14-lea totu una-i numai n'eu să fíd c'unu consilieru s'eu c'unu archimandritu și ténérul teologu absolutu, cum se dăce, în locu să capete o cooperatură ca tóte cooperaturele devine administratoru. Elu e de capul lui, fără controlu din causă, că nepoțiica consilierului s'eu a archimandritului nu vrea să fíd sub unu preotú bătrán. Și apoi preoții cei bătráni, — să vé spunú ceva despre densus?

—Spuneți, eu voi asculta.

—Preoții de prin satele mai populate capétá dreptu servitorii, însă fără plată, unu preuțel ténér cu tiera plină de ilusiune, chiar ca o fată când ajunge anul alu 16. Cătu a fostu în Cernăuți și-a făcutu planuri, care de căre mai bizaru, mai bunu, adecă pentru popor dér și pentru densusu, căci ciobanul (pécurarul) de la el tráesce, s'eu să mé servescú de cuvintele st. ap. Pavelu „s'eu cine pasce turma și nu mánancă din laptele turmei?” I Cor. 9,7. Vrea și el, căci omu e, să facă ca și preotnlu celú bătrán, dér deórece acesta nu 'i permisú să-i sufle în borșu, supérarea-i gata. Reclame la Consistoriu, preotulú bătrán se jeluesce asupra celui ténér, celú ténérú asupra celui bătrán, aducendú ca

B. Starea personală și materială.

I. Societatea »Alexi-Sînceaiana» conform statutelor ei consistă: 1. Din membri ordinari, cari sunt alumnii seminariilor. 2. Din membri fondatori, cari solvesc odată pentru totdeauna suma de 10 fl. v. a. 3. Din membri onorari, cari sunt proclamați de atari pentru meritele lor literare. 4. Din membri binefăcători, cari ajută societății cu ori ce oferte mărinimose. In decursul acestor doi ani societatea a avut onorea a proclama de membru fondator pre d. Grigore Belea preot dieceșan; de membri binefăcători pre d-nii Vasile Rocnean și Ion F. Negruț prof. in Blăși; ér de membru onorari pre Ilustrul poet Vasile Alesandri, căruia i-s'a trâmăsi și diploma.

Societatea are de present 50 membri ordinari, 26 membri fondatori, 11 onorari și 113 membri binefăcători, cari fură proclamați in decursul anilor trecutii cu diverse ocașuni.

II. Starea cassei. — Societatea posedă in bani gata suma de 383 fl. 12 cr. v. a., ér la debitorii foști membri ai societății suma de 972 fl. 17 cr. v. a., cu totulul posedă societatea in bani gata suma de 1355 fl. 29 cr. v. a.

Biroul atrage încă odată atențiunea debitorilor, ca se-și refuiescă până la finea anului curent sumele datorite.

Cu această ocașie societatea își exprimă cea mai adâncă mulțămă on. domnii redactori, cari au sprijinit o prin trâmăsierea gratuită a prețurilor d-sale jurnale; precum și tuturor acelor, cari au binevoit a ajuta societatea prin cărți și alte oferte mărinimose.

Intrunindu-se membrii ordinari ai societății in ședința extraordinară cu data 28 Aprilie 1885 st. n., sub presiul Clrs. domnii conducătorii Atanasiu Demian, profesor de teologie, și-a ales noul birou pentru anul școlastic 1885/6 in persoanele următorilor membri: președinte Nicolae Pop cl. III; vice-președinte Dumitru Todoran cl. III; casar Petru Vaida cl. III; bibliotecar Lazar Avram cl. II; secretar Alesandru Haliță cl. I; notar al ședințelor Vasile Cheresteș cl. II; archivar Ion Andreica cl. I; controlor Grigore Ciuntreiu cl. I. Gherla, la 31 Maiu 1885 st. v.

Nicolae Pop,
președinte.

Alesandru Haliță,
secretar.

SCIRI TELEGRAFICE.

(Serv. part. al »Gaz. Trans.«)

Viena, 2 Iunie. — Alegerile pentru Reichsrath au decurs in liniște in cercurile electorale ale Vienei. Mai grea a fost lupta in Leopoldstadt între profesorul Suess și între candidatul antisemit Schneider. Antisemiții au provocat conflicte. Poliția a făcut mai multe areștări. Tocmai acum se desface scrutinul. — In cercurile electorale Baden, Mödling, Schwechat s'a ales antisemitul Dr. Fliegl cu 1144 voturi, contra Lustkandl, care a obținut 717 voturi. — In St. Pölten și Kloster-Neuburg s'a ales Ofner cu 1334 voturi contra Reimer, care a obținut 788 voturi. — In Stein și Zwettl este balotagiu între Stingl și Dobler. — In Korneuburg și Stockerau s'a ales Richter cu 1315 contra 173 voturi. — In Salzburg s'a ales Wegscheidok cu 656 contra baronului Bach, care a obținut 579 voturi. — In Steyr s'a ales Wieckhof cu 959 contra ministrului Pino, care a obținut 941 voturi.

Viena, 2 Iunie. — In al doilea, al treilea și al patrulea cerc electoral din Capitală s'au ales profesorul Suess, br. Sommeruga și Mat-scheko, in al cincilea și al șeptelea Lueger și Kreuzig, in al șeselea antisemitul Pattai, in al nouălea Wraber.

Tergu-Mureșului, 3 Iunie. — Archiducele Iosif a sosit aci cu trenul de er delă amedii, a inspectat adii dimineță trupele.

București, 2 Iunie. — Ambasadorul austro-ungar a denunțat er tractatul de comerț cu România.

Paris, 2 Iunie. — La înmormântarea lui Victor Hugo a asistat o mulțime de omeni ne-spūs de mare. S'au ținut la Arcul de triumf șese dicursuri. După acesta, pe la amedii s'a pus cortegiul in mișcare. Poliția a pus mâna pe câteva steguri roșii; de altmintelea nu s'a întemplat nici un incident.

Roma, 3 Iunie. — Mai multe sute de membri d'ai reuniunii democratice s'au dus la Capitolu pentru aniversarea morții lui Garibaldi, dar din cauza strigătelor revoluționare poliția i-a împrăștiat. Numai o parte dintre demonstranți a ajuns la Capitolu, unde au depus cununi și au ținut discursuri protestătore.

Madrid, 2 Iunie. — In provincia Valencia s'au ivit casuri de choleră.

Paris, 3 Iunie. — Cardinalul Guibert a protestat in contra desbrăcării de caracterul religios al Pantheonului.

DIVERSE.

Căsătorie. — D. Silviu Suci, translator in biroul de presă al presiului ministerial, interpret de limba română la tribunalul comercial și cambial din Pesta și deputat sinodal, și-a serbat la 26 Maiu n. in biserica din Vojtecu cununia cu d-șora Elena Șerban, fiica Rvd. domnii Vincențiu Șerban, protopresbiterul Banat-Comloșului și proprietar mare in Folea.

O anecdotă despre Victor Hugo. — In 1839, babele cărturărese anunțară sfirșitul lunei. Hugo intrase la un bărbier din cartierul său pentru a se rade. Ca de obicei, in timpul operațiunei încep o convorbire între densesii. — Ah! d-le, ăse bărbierul poetului, se ăse că va fi sfirșitul lunei. — Aide de! — Da, d-le, se ăse că are să fie așa. La 2 Ianuaru vor muri dobitocele și la 4 vor muri omenii. — Mă înspăimânt, ăse Victor Hugo, atunci cine are să mă rădă la 3 Ianuaru?

Un ciudat fenomen. — Acum câteva zile s'a întemplat un fapt forte ciudat la Truchtersheim (lângă Strasburg,) in momentul pe când isbucise in aceea regiune o mare furtună. Proprietarul unei vii a vădut cum si se cufunda via d'o dată cu un șgomot asemenea unei detonări de tun, pe o întindere d'aprobe trei-șeci de metri. In locul terenului dispărut s'a deschis o gropă plină de apă ferbinte, care a fost sondată, der nu ii s'a putut d'a de fund. Acest fenomen nelinistese forte mult pe locuitorii din Truchtersheim, cari se temu ca satul lor să nu dispară într'o bună dimineță.

Reclamă americană. — In America la Cinicinați, un bandit era să se spândurată. Gădele ii și pusese strângul in gât când condamnatul ceru să vorbescă publicului. I se dete voi și publicul obiceiuit să asculte pe condamnat inainte de execuțiune făc tăcere și se pregăti să nu-i scape nici una din vorbele condamnatului. — Fraților creștini, strigă criminalul c'o voce

răsunătoare, ăneți minte ultimele mele cuvinte: »Șunca cea mai gustosă din lume este șunca fabricată de cassa Dawit! Cumpărați și ve veți cvinge.« Și se dete pe mâna gădelui. Acestă reclamă in extremis costă pe cassa Dawit o miă dolari plătiți familiei spânduratului.

Motiv de despărțire. — Un om însurându-se după o lună nevasta ii trinti un băiat. Bărbatul vădendă acesta, ceru să se despărț. Tribunalul ii cită. — Pentru ce vrei despărțenia? îl întrebă președintele. — Uite pentru ce, domnule președinte, — ii răspunde densusul, la o lună după cununia a născut un copil, și mi-am făcut eu socotela că, dacă o face in fiecare lună câte un copil, adică doi-spre-șeci într'un an, apoi după șeci ani când urmază a ave o sută două-șeci de copii, cu ce să-i ăi?

Anecdote. — Un episcop trimise să aducă o căruță de pește pentru curtea sa. Venind căruța, episcopul eși in privdor și porunci ca toți călugării ce-i avea in curte să ia câte un pește. Atunci fie-care călugăr încep a veni la căruță și după ce-și lua un pește, îl miroșea la cap și pe urmă îl ducea in chiliă. Astfel făcea toți călugării, numai unul din ei era mai ciudat. căci alegea mereu și numai lua. și in loc să miroșe peștele la cap, îl miroșea la codă; astfel că a tot ales peștele și l'a miroșit la codă până s'a isprăvit și el a rămas fără pește. Episcopul vădendă acesta din pridvor, chemă la sine pe călugăr și întrebându-l pentru ce cei alți toți miroșeau peștele la cap și numai densusul l'a miroșea la codă; călugărul îi răspunde:

»Păi aceia, prea sfinți, cred că numai capul să impute, dar acum s'a împuțit și codă!

— Ce te dore tetio? întrebă un țigan pe un copil al lui care era bolnav.

— Numai un lucru nu mă dore, tetio; răspunde copilul.

Ai mânca ceva, tetio? întrebă țiganul pe copil.

— Aș mânca, tetio, pui de cioră cu aguridă; răspunde copilul.

— Dómne! Dómne! ăse țiganul, lungesce-i Dómne bóla pân's'o oua cióra, să-i facă tetia pușor de cióra cu aguridióra!

(»Gazeta Săténului.«)

Insciințare. In măcelăria din cetate, in scaune se află de vândare la Costi Orghidan carne de porc cu 36 cr. chilogramul; in rondul din Prund la Nicolae Cioc tot cu 36 cr.; in Brașovul vechiu la Andreas Töpfner Nr. 21, tot cu 36 cr. in tóte trei localurile acestea carnea de porc, vătósă, bună și de bucate, se va vinde cu acest preț începend delă 6 Iunie st. n.

Declarațiune. Subscrisul avend daună prin spargerea prăvăliei mele de carne din Brașov, am făcut arătare la poliția, din care causă a urmat cercetare la casele d-lor Nicolae Loga și Dumitru Loga măcelari din Scheiu. Deórece furul, care mi-a spart prăvălia s'a prins, și este o persoană cu totul străină, declar, că eu prin arătarea mea am făcut mare nedreptate d-lor Nicolae și Dumitru Loga, că i-am rugat de ertare, și avend d-lor bunătatea de a mă erta, și-au retras acusa îndreptată in contra mea; mai declar in fine, că nu am avut tendința de a-i vătama la onorea d-lor, și că nu le voi mai vătama-o niciodată, cunoscendui de omeni onești.

Dumitru Roncea Sr.

Editor: Iacob Mureșianu.

Redactor responsabil: Dr. Aurel Mureșianu.

gumente că bătrânul nu predică in biserica, nu se interesează de binele poporului, ci numai ca punga lui să fie plină; lucruri cari ar trebui să se considere din partea Consistoriului.

— Și ce! nu se consideră?—Așa!... Nici nu se înregistrează, ér de se înregistrează se aruncă la dosar, ca să devie un culcuș môle pentru populațiunea patrpedă obiceiuită a trăi prin găurile podelei. Pre când preotul cel ténér căpeta peste nas, reclama celui bătrân devine un act de calificatiune pentru cel ténér așa că cerendă acesta cândva o parochiă, testimoniile ce i-au dat preoții bătrani, odată ca reclame, îi inchid porțile parochiei. — Bree! — Și are drept Consistoriul nostru, preotul bătrân șie ce face și-apoi e încă nemi și c'un consilier, pe când cel ténér póte nu. Póte că să fi locmit la zestre și nu la protecția, cugetand că cu banii și n'rai pot intra. Și are drept, numai tlă ține cam scump. Sciți însă vorba țiganului »scump der face«.

— Te rog să-mi spui cum merge asta? — Te miri? Tot așa ca și pe la d-vóstré. Se duce la Cernăuți, unge oia, der scii cam binișor ca să nu scărțiă, și tréba-i lăcută.

— D-nule, D-ta póte urăsc clerul bucovin și aceste vor fi numai nisce iscodituri? — Sciți că-mi pare réu? Te asigur pe onórea mea, am fost față la

multe casuri de soiul acesta. — Dacă stau lucrurile astfel, nu se află nimeni să-i dea prin foc? — Ce le pasă foilor de ce se întemplă la noi in Bucovina. — Nu crede D-le! ele vor primi orice articol — se înțelege că trebuie să fie adevărat — și eu mă mir de ce nu scrieți la vre-o foiă, când le sciți așa de adevărate. — Nu mă ocup cu lucruri de aceste. Le vedd, le știu și mai departe sfărime-și capul.

De altmintelea precum o flóre nu face primăvară, nici o oie riósă nu trebuie să umple tótă turma, când ciobanii-să omeni cu minte și se îngrijesc de oi. Urma alege și tóma se numără bbocii!

Fiind sătul de atata vorbă îi mulțămii și îi spusie tot odată că chiar adii am să plec la Cernăuți. Acolo vei adii mai multe, căci Academia Cernăuțenă e mai ceva decât cea Sucevană. Acolo veți afla Romani neași, ba nu, Romani de interes, cari pe din afară sunt »ca mormintele albe și vărute, ér in lăuntru pline de putrejune.« Der ce să faci, așa-i timpul, nu-i vina lor.

Mi-am luat apoi rămasă bună și luand o birjă m'am dus la mănăstire să-mi iau giamentanul. Mi l'am luat și n'am mai vorbit cu părintele Darie, ca nu cumva să-mi întindă o listă de plată pentru c'am tras la mănăstire. In mijlocul curții vedd că alerg administratorul, venind despre oraș, cu gând să-mi

spue ceva, ér eu dicit birjarului să măne și-am scăpat de densusul și'n curend și de Suceva, trist ca și urmele cetății, cari spun vizitatorului de un trecut glorios.

Puterea aburilor mă duse până ce ai bea un »Krigel« de bere după moda nemțescă, adecă in 3 ore la Cernăuți. Dela gară am mai privit odată spre Suceava și-am suspinat. Dacă n'am aflat Romani acolo, in Cernăuți nici atata! Unde-să Romani? nu mă întrebați pe mine, întrebați clasa inteligentă din această țară ce se fălesce a fi română!

Era in ziua de Dumineca mare. Ploua de vèrsa ca din cofă. Iau o birjă și hai la otel. Aici tóte pe nemțesce. Seiam și eu ceva, cât au uitat Nemții. Am dormit puțin, apoi m'am dus la »resedent-curte« cum am cetit nu de mult in »Gazeta« că se chemă edificul mitropolitan. Măreț se întindea naintea mea, der ca or ce colos nu pré sănțos. Păreți au igrasiă (Mauerschwamm) așa mi se spusie, mai ales partea din stanga unde locuesc alumnii seminariilor. Capela lor e forte frumósă, atăt exteriorul cât și interiorul. Pécăt numai că frumșea ei nu le priesce alumnitor seminariilor. Cari au nenorocirea să fie patru ani intern, i-a vădut D-șeu—duc cu densesii drept suvenir un reumatism de cei muscălesc delă Sibiria — care'n urmă le curmă și vieța.

(Va urma)

Cursul la bursa de Viena

din 2 Iunie st. n. 1885.

Table with 2 columns: Item description and price. Includes items like Rentă de aur, Bonuri croato-slavone, etc.

Bursa de București.

Cota oficială dela 20 Maiu st. v. 1885.

Table with 2 columns: Item description and price. Includes items like Renta română, Renta rom. amort., etc.

Cursul pieței Brașov

din 3 Iunie st. v. 1885.

Table with 2 columns: Item description and price. Includes items like Bancnote românești, Argint românesc, etc.

Numere singuratiche din „Gazeta Transilvaniei“ se pot cumpăra în tutungeria lui I. Gross.

20% Tote prețurile scădute 20% per comptant.

Magazinul de încălțăminte

al lui

Ioan Săbădeanu

Fabricat propriu și străin, solid și modern. Recomandă on. public cu prețuri scădute...

Ghete de bărbați dela v. a. fl. 3.60 cr. în sus.

Ghete de dame " " " 3. " " "

Pantofi și ghete de copii dela 60 " " "

Pantofi de casă de piele, pîslă seu stofă brodate cu flori pentru bărbați și dame dela v. a. fl. 1.30 cr. în sus.

Specialitate.

Cisme de copii în creț de Karlsbad dela v. a. fl. 3.50 cr. în sus

Șoșoni de postavu de pîslă și cu Gumă englesesc. — Șoșoni cu talpe de pîslă lungi și scurți pentru voiagiori.

Cisme de copii ordinare dela v. a. fl. 2 în sus

Comandele din afară se efectuează după măsurile trimise prompt și cele nepotrivite se iau înderetu in schimb.

20% Tote prețurile scădute 20%

Anunțăm a celor onorați cetitori, cari vor binevoi a se abona la foia noastră de aici încolo...

Administratiunea Gaz. Trans.

La „Delfinul negru“ mai înainte Nr. 5!

Mi permitu a face atentu onoratu publicu la vinurile mele de masă, Vino di Chianti (de Toscana) originalu...

Diferite specii de bucate cum se prepară în Viena și pe aici, pentru dejun, prânză și sepeu le recomandă în deosebi.

Cu stimă

Rudolf Ludwig.

5-5

Mersul trenurilor

pe linia Predeal-Budapesta a călei ferate orientale de stat reg. ung.

Large table with 5 columns: Station, Tren de persoane, Tren accelerat, Tren omnibus, and Tren de persoane omnibus. Lists stations from Bucuresci to Viena.

Nota: Orela de nopte sunt cele dintre liniile grose.

3-4

Băile (Scaldele)

dela

Sân-Georgiul Năsăudului (Naszod-Szt.-György).

Apă minerală muriatică de natron în comitatul Bistrița-Năsăud (în Transilvania), se ține de cele mai escelente silicate de natron...

Posede băi calde de putină și băi reci, trei restaurațiuni etc.

Sesonul se începe la 15 Iunie!

Informațiuni și prospecte efectuează

Administrația Băilor.

Nr. 49-1885 c. adm.

Publicațiune!

1-3

Comisiunea administrativă a bisericeii gr. or. din cetatea Brașovului cu chramul „Sf. Treime“ voiesce a repara și adapta edificiul scolei grecesci...

Spesele s'au satoritu conformu preliuninarului și condițiunilor, care se pôte vedea la secretariulu comisiunei, Iordanu I. Munteanu...

Despre acesta se încunoscinteză întreprindătorii cu acelu adaus, cumcă ofertele scripsale pentru aceste lucrări provędute cu unu vadiu de 10% se potu înainta subsemnaților curatori până la 16 Iunie a. c. st. n.

Brașov în 30 Maiu 1885.

Din încredințarea comisiunei administratōre.

Curatorii:

Toma Langer m. p., curatoru.

Iordanu I. Munteanu m. p., curatoru.

Tipografia ALEXI, Brașov.